

Капранов С. В.

ORCID: 0000-0003-0320-0991

кандидат філософських наук, старший науковий співробітник,

старший науковий співробітник відділу

Азіатсько-тихоокеанського регіону

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

«ЗАХІДНЕ» ТА «СХІДНЕ» У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ПОПУЛЯРНІЙ КУЛЬТУРІ: НА МАТЕРІАЛІ СЕРІАЛІВ ЖАНРУ СЯНЬСЯ

Ключові слова: китайська популярна культура, телевізійні серіали, сянься, діалог культур, Схід – Захід.

Телевізійні серіали є важливим явищем у сучасній китайській популярній культурі, яке вже вийшло далеко за межі КНР і «Синосфери» загалом і здобуло світову популярність. Наукові дослідження цього явища тільки починаються [1, 2], і не встигають за його бурхливим розвитком. Серіали є складовою частиною складного явища, яке включає веб-новели, комікси (*маньхуа*), анімаційні фільми (*дунхуа*) тощо. Яскравим прикладом є серіал «Володар Ченьціна» (陈情令), відомий на Заході під назвою «The Untamed», знятий 2019 р. за веб-новелою Мосян Тунсю (Юань Їмей) «Засновник темного шляху» (魔道祖师), за яким також створено комікс і багатосерійний анімаційний фільм [3, р. 167; 4].

Жанри китайських телевізійних серіалів різноманітні. Особливе місце серед них посідають фентезійні жанри, які особливо розвинуті в КНР на відміну від Японії, Кореї чи Тайваню. Одним з таких жанрів є *сянься* (仙侠) – історії про пригоди героїв-«лицарів» (侠), які водночас є даоськими безсмертними-сянями (仙) або прагнуть ними стати. Події таких творів зазвичай відбуваються у світах небожителів, демонів та інших міфічних істот (водяників, лисів-перевертнів тощо), і лише інколи в людському світі, який виглядає як умовний традиційний Китай (докладніше про *сянься* та його відмінності від суміжних жанрів див [5, 6]).

Як зрозуміло з цього опису, практично всі елементи творів *сянься* походять з класичної китайської культури. Проте і можна знайти ознаки «західного» впливу. Насамперед він проявляється в характері

головного героя або героїні: нерідко це одинак-індивідуаліст, бунтар, що виступає проти усталених звичаїв або волі клану (приклад – Вей Усянь з «Володаря Ченьціну»). Він може мати демонічні риси або навіть бути верховним демоном (як-от Таньтай Цзін з серіалу «Світлий попіл місяця»), що відсилає до європейського романтизму. З цим пов'язана цілком західна міфологема кінця світу. Таке ж походження має й мотив трагічного кохання, який посідає центральне місце у багатьох серіалах. Інколи можна зустріти окремі елементи сучасних технологій або наукової фантастики – наприклад, хірургічну операцію з пересадки «золотого ядра» або підкорення людини за допомогою вживлення в її організм особливих комах-паразитів. Крім того, можна відзначити західні елементи у візуальному ряду, зокрема, в архітектурі палаців небожителів або в костюмах та зовнішньому вигляді демонів.

Література:

1. Zhu Ying, Keane M., Bai Ruoyun (eds). TV Drama in China. Yjng Kong : Hong Kong University Press, 2008.
2. Qian Gong. Remaking Red Classics in Post-Mao Era: TV Drama as Popular Media. London and New York : Rowman and Littlefield, 2021.
3. Ni Zhange. Chinese Danmei: Male-Male Romance, Women's Fantasy, and the Feminization of Labor in the Digital Age. *The Palgrave Handbook of World Fantasy*. Cham, Switzerland : Palgrave Macmillan, pp. 157–174.
4. Qin L., Cheong K. Gender, Death and the Supernatural in the Untamed (Chen Qing Ling). *Global Perspectives on the Liminality of the Supernatural: From Animus to Zombie*. London : Lexington Books, 2022. P. 19–33.
5. Bai J. Understanding Chinese Fantasy : A Primer for Wuxia, Xianxia and Xuanhuan. S. I. 2020.
6. Yap G. The Power of Fantasy : Southeast Asian's Obsession with Chinese Xianxia Dramas. *Rising China's Soft Power in Southeast Asia*. Singapore : ISEAS Publishing, 2024. P. 217–234.